

h o r a < rum. *hora* z gr. *chorós* = kolo, taniec polăczony ze ștepiewem >, (III, 105) 'dans romănesc'. Un singur citat, din T. T. Jeż (1824—1915): Głębie wód zamieszkują wodnice, które wychodzą na brzeg przy świetle księżyca i horę zataczają ștepiwając pieśni śliczne...» (*Rotulowicze*, roman din istoria sîrbilor). La un scriitor ca Jeż, care a petrecut un timp în țara noastră, ba chiar are unele lucrări inspirate din realități romănești (ex. *Za króla Olbrachta*), prezența unui asemenea cuvînt este firească. Mai mult, el îl întrebuințează în expresia « zataczać horę », 'a porni, a încinge hora', dar nu referitor la o realitate romănească, ci ca metaforă, în cadrul unei descrieri de natură cît se poate de neutre. Cuvîntul nu apare în nici un dicționar polonez, anterior lui SD (omnimul *hora* 'un fel de slujbă bisericească', provine din lat. *hora*, 'oră', prezent în SW, II, 54, ca și în SD). În rom. *horă* < bg. *horo* < ngr. *χόρος* (cf. DLRM 365), deci nu direct din greacă, așa cum arată SD, ci prin filieră bulgară.

h o s p o d a r < ukr. *hospódar*, poate za pośrednictwem rum. >, (III, 109). Termen istoric: 'titlu dat vechilor domni ai Moldovei, Țării Romănești și ai unor state slave; purtător al acestui titlu; stăpînitor, domn'. Este socotit de origine ucraineană, intrat probabil prin filieră română. Citatele sînt scoase din scrieri istorice sau pe teme istorice, mai toate referitoare la realități romănești. Pentru *hospodar* se dau citate din T. Korzon (« Okropny był stan Mołdawii pod rządem szybko zmieniających się *hospodarów*... »), Al. Jabłonowski (« ... *hospodar* wołoski Piotr... ») și J. Szujski (referitor la un « *hospodar* » al Moscovei). Derivate: *hospodarczyk*, 'fiul domnului; candidat la titlul de *hospodar*', *hospodarski*, 'aparținînd sau referitor la *hospodar* sau statul său' *hospodarstwo*, cu trei sensuri: 1. 'demnitatea, funcția de *hospodar*; stăpînirea domnului' (exemple din A. Prochaska și L. Kubala, ambele referitoare la Moldova); 2. 'țară, provincie guvernată de *hospodar*' (exemple din A. Jabłonowski, K. Szajnocha și K. Stadnicki, primul și al treilea referitoare la Moldova și Muntenia, al doilea la statul lituan); 3. 'hospodarul și soția lui' (substantiv colectiv, fără exemplificări). La noi cuvîntul este de origine slavonă și este întîlnit cu acest sens încă de la începuturile statelor feudale romănești, în documentele slavo-romăne (господаръ, хосподаръ). Formula de început a documentelor emise de cancelaria Moldovei suna astfel: *мнѡстѣю кожѣю мы Стефан кождѡ(а), господаръ земан моладѣтскон*. Este deci un termen specific slavon, care nu a intrat în patrimoniul limbii romăne, unde pentru aceasta exista și a rămas termenul *Domn* (< lat. *dominus*, 'stăpîn'). Rom. *gospodar*, 'stăpînul casei; om priceput, abil; soț (la sate)' este de origine sud-slavă (DLRM 343; Mihăilă 136) și este viu și astăzi în română ca și *gospodarz* în polonă, cu aceleași sensuri și cu aceeași trăinicie și grad de răspîndire. În schimb, pol. *hospodar* nu este un termen larg răspîndit în limba literară, ci rămîne un slavonism, învechit, folosit numai în lucrări istorice, cu referire la capul țării, la domnitor (mai ales al Țărilor Romăne). H-inițial indică originea ucraineană, atît în polonă, cît și în slavona romănească. Cum cele mai multe cuvinte sînt ilustrate cu exemple despre realități romănești, se poate admite ca probabilă filiera romănească în transmiterea acestui termen ucrainean la poloni. În cazul de față însă trebuie să admitem *nu* filiera limbii romăne (în care acest termen nu a intrat), ci filiera limbii slavone de pe teritoriul romănesc. Cu alte cuvinte, în acest caz, între < >, unde se arată în SD etimologia cuvintelor, ar trebui să se înțeleagă prin rum. nu limba română ci 'limba slavonă a cancelariei moldovenești' (« za pośrednictwem języka słowianskiego kancelarii mołdawskiej »). În legătură cu circulația termenului